

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av idrottslagen för landskapet Åland

1995-96

nr 21

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att idrottslagstiftningen ändras så att Ålands idrottsråds uppgifter som rådgivande organ inom landskapsförvaltningen överförs på det utanför förvaltningen stående Ålands idrottsförbund (ÅIF).

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

Ålands idrottsråd

Ålands idrottsråd är ett sakkunnigorgan för idrott och motion vilket funnits sedan 1983 och som tillsätts av landskapsstyrelsen för att biträda denna i frågor som avses i idrottslagen för landskapet Åland (42/83). Närmare bestämmelser om idrottsrådets sammansättning och verksamhet har intagits i ett särskilt av landskapsstyrelsen den 8 juni 1989 fastställt reglemente. Ålands idrottsråd består således av en ordförande och minst fem andra medlemmar samt personliga ersättare för dessa. Medlemmarna bör vara personer med intresse för och god kännedom om idrott och motion i allmänhet samt om den ideella kommunala idrotts- och motionsverksamheten i synnerhet. Medlemmarna bör dessutom företräda olika regioner i landskapet. På förslag av bidragsberättigade specialidrottsföreningar och gemensamma organisationer utser landskapsstyrelsen rådets ordförande för ett år och medlemmar för tre år i taget. Två nya medlemmar utses varje år. Rådet utser inom sig en vice ordförande och vid behov arbetsutskott för beredning av specifika ärenden och utlåtanden.

Enligt sitt reglemente skall Ålands idrottsråd:

1. Följa den allmänna utvecklingen inom idrott och motion samt informera idrottsnämnder, centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar om idrotts- och motionsangelägenheter.
2. Ta initiativ till att göra framställningar om främjande av idrotts- och motionsverksamheten i landskapet.
3. Ge utlåtanden till landskapsstyrelsen.
4. Föreslå anslag för stödjande av idrottsverksamhet och -anläggningar i landskapstes årsstater ävensom föreslå och övervaka användningen av dem.
5. Lämna en berättelse om dels den egna, dels den allmänna idrottsverksamheten i landskapet under det föregående året.

Ålands idrottsråd har en deltidsanställd sekreterare som arbetar 15 timmar per vecka.

Stödberättigade centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar

Enligt 17 § idrottslagen för landskapet Åland skall landskapsstyrelsen "efter att ha inhämtat idrottsrådets yttrande" bestämma vilka "registrerade centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar" som kan få landskapsstöd. Specialidrottsföreningar beviljas således stöd direkt medan de föreningar som tillhör en central idrottsorganisation kan få stöd genom sin centrala idrottsorganisation.

Med centrala idrottsorganisationer avses sådana idrottsorganisationer som omfattar hela landskapet och är takorganisationer för flera idrottsföreningar. De sysslar inte direkt med idrottsutövning utan har andra huvuduppgifter såsom att tillhandahålla

tränare och instruktörer, organisera läger samt att sköta den allmänna planeringen för sina medlemsföreningar. Exempel på sådana organisationer är Ålands idrottsdistrikt, Ålands bolldistrikt, Ålands innebandyförbund, Ålands seglardistrikt och Ålands motionsförbund.

Med specialidrottsföreningar avses de idrottsföreningar som ensam företrädare en idrottsgren och som inte tillhör någon central idrottsorganisation i landskapet. Exempel på sådana föreningar är Ridklubben Sleipner, Mariehamns Lawntennisklubb, Ålands Golfklubb, Badmintonklubben Smash och Sportdykarklubben Nautilus.

Stöd till organisationer

Med medel från Ålands Penningautomatförening (PAF) kan landskapsstyrelsen i enlighet med idrottslagen för landskapet Åland bevilja stöd direkt till idrotts- och motionsorganisationerna för deras verksamhet. Stöd kan ges som bidrag eller lån med låg ränta för anläggningsprojekt (11 §). Dessutom kan organisationerna stödjas av kommunerna. Kommunerna erhåller således bl.a. för idrotts- och motionsverksamhet en landskapsandel med stöd av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93).

Landskapsstyrelsen fastställde den 7 juni 1990 allmänna principer för fastställande av landskapsunderstöd och lån. I beslutet konstaterades bl.a. att stöd ges på grundval av en organisations art och omfattning samt att bidrag och lån kan ges för idrotts- eller motionsanläggningar om de är ändamålsenliga, avsedda att nyttjas av många, anpassade till regionala och lokala planer samt uppfyller landskapsstyrelsens särskilda krav. Landskapsstyrelsen har för ändamålen fastställt särskilda ansökningsblanketter.

Av de bidrag landskapsstyrelsen årligen fördelar till olika idrottsorganisationers verksamhet reserveras ett visst belopp för handikappmotion och -idrott. Bidrag kan dessutom beviljas för förvärv av idrotts- eller motionsredskap och stipendier för idrottsstudier. Bidrag beviljas högst till 85 procent av de totala kostnaderna för en viss verksamhet. En organisations administrativa kostnader får dessutom inte överstiga 50 procent av de totala bidragsberättigade kostnaderna.

Landskapsstyrelsen beviljar lån till kommuner eller via en kommuns förmedling för idrottens anläggningsprojekt. Det är följaktligen kommunerna som ansvarar för kontakterna till sammanslutningar för berörda anläggningar. Landskapsstöd till idrotts- eller motionsanläggning kräver ett kommunalt borgensåtagande - för byggnader fordras arrendekontrakt om minst 20 år och för anläggningar minst 10 år. För ändamålet anslås i budgeten årligen ett belopp med beaktande av det väntade godtagbara behovet, varför beloppens storlek kan variera avsevärt mellan olika år.

2. Ärendets beredning

Ålands idrottsråd utsåg den 21 februari 1992 en arbetsgrupp med uppgift att sondera möjligheterna att bilda ett åländskt idrottsförbund. Arbetsgruppens rapport överlämnades till idrottsrådet den 26 maj 1992. Idrottsrådet omfattade arbetsgruppens förslag till en gemensam organisation för all idrott i landskapet samt att en kommitté skulle tillsättas för att närmare utreda frågan.

På Ålands idrottsråds anhållan tillsatte landskapsstyrelsen den 16 juni 1992 en kommitté med uppdrag att utreda bildandet av ett från landskapsförvaltningen fristående idrottsförbund, nedan kallad kommittén. Den 8 juni 1993 slutförde kommittén sitt uppdrag och överlämnade utredningen till idrottsrådet vilken i juli samma år överlämnade ärendet till landskapsstyrelsen. Kommitténs utredning har publicerats i åländsk utredningsserie.¹ Kommitténs förslag till en gemensam s.k. takidrottsorganisation understöddes av Ålands idrottsråd. Som ett första steg bildades Ålands idrottsförbund r.f. (ÅIF) den 21 april 1994. Stiftelseurkunden tecknades av 28 föreningar. I november 1995 hade ÅIF 52 medlemsföreningar.

På grundvalen av kommitténs förslag konstaterade landskapsstyrelsen den 2 november 1995 att Ålands idrottsråds uppgifter som rådgivande organ inom landskapsförvaltningen bör överföras på det utanför förvaltningen stående Ålands idrottsförbund (ÅIF). Syftet med en sådan uppgiftsöverföring är att stärka ÅIF:s ställning som gemensam organisation för all idrott i landskapet. Landskapsstyrelsen konstaterade att ÅIF såsom sammansatt av idrottens egna föreningar har bättre förutsättningar än landskapsstyrelsen och idrottsrådet att bedöma idrottens resursbehov och utvecklingsmöjligheter.

3. Ålands idrottsförbund (ÅIF)

ÅIF:s verksamhet

Då ÅIF ersätter Ålands idrottsråd får idrotts- och motionsverksamheten i landskapet en gemensam organisation som står föreningarna nära och därför bättre kan fungera som deras rådgivande organ, serviceorgan och språkrör. Enligt sina stadgar skall ÅIF som "idrotts- och motionsrörelsens gemensamma organisation" stöda medlemmarnas arbete, företräda dem i gemensamma angelägenheter samt arbeta för rörelsens utveckling. Detta skall enligt förbundets stadgar förverkligas genom att ÅIF skall:

¹ Slutrapport från kommittén som har utrett bildandet av ett åländskt idrottsförbund, ÅUS 1993:12.

1. producera för idrottsföreningarna i landskapet Åland behövliga utbildnings-, utvecklings- och informationstillfällen,
2. avge utlåtanden och förslag i samband med planering och beslutsfattande i idrottsfrågor,
3. stöda medlemmarnas strategiska ledande och utvecklande av idrotts- och motionsverksamheten,
4. företräda medlemmarna i gemensamma angelägenheter såväl inom som utom regionen samt
5. i övrigt på olika sätt stöda idrottslag och -föreningar inom regionen."

ÅIF:s organisation

Endast registrerade föreningar kan vara medlemmar i ÅIF. ÅIF har två ordinarie möten, förbundets höstmöte i oktober månad (idrottsting) och vårmöte i april månad. Föreningarna har därvid olika antal röster beroende på antalet anslutna fysiska medlemmar. På idrottstinget utses styrelse och tillsätts eventuella arbetsgrupper.

ÅIF:s styrelse skall bestå av en ordförande och 6-10 övriga ledamöter, varav en är vice ordförande. Ordförandens mandatperiod är ett år. Ledamöterna utses för två år i taget, dock så att förbundsmötet årligen utser halva antalet ledamöter. I styrelsen skall enligt stadgarna finnas både kvinnor och män som representerar landskapets olika delar. Styrelsen är beslutsför då minst hälften av styrelsemedlemmarna är närvarande.

ÅIF har för närvarande en deltidsanställd verksamhetsledare och ett kansli i Mariehamn.

ÅIF:s fördelning av stöd till enskilda organisationer

Fördelningen av verksamhetsstöd till såväl enskilda ÅIF-medlemsorganisationer som andra idrotts- eller motionsorganisationer skall handhas av ÅIF:s styrelse enligt de principer som gäller idag. Vare sig det nettostöd som ges till organisationernas verksamhet eller stödet till enskilda organisationer berörs av förslaget som sådant.

Landskapsstyrelsen kommer även fortsättningsvis att direkt besluta om lån för anläggningsprojekt och bidrag till förvärv av idrotts- och motionsredskap. Med redskap avses härvid sådana som inte är förbrukningsartiklar. Stöd till förvärv av bollar och dylika förbrukningsartiklar ges dock inom ramen för verksamhetsbidrag.

4. Förslagets ekonomiska, organisatoriska och miljömässiga verkningar

Ekonomiska verkningar

Landskapsstyrelsen fördelar årligen ca 2,2 miljoner mark direkt som bidrag till olika idrottsorganisationer för deras verksamhet och dessutom årligen lån med ett sammanlagt belopp bestämt på grund av ett väntat godtagbart behov.

Då Ålands idrottsråds uppgifter som rådgivande organ inom landskapsförvaltningen överförs på det utanför förvaltningen stående ÅIF försvinner landskapets kostnader för rådets administration. För dessa kostnader har i 1996 års budget anslagits 70.000 mark efter att under 1990-talet ha budgeterats med 90.000 mark. Beloppen är närmast

avsedda att täcka kostnader för sammanträdesarvoden och avlönande av en sekreterare på deltid. Minskningen från 90.000 till 70.000 mark motiverades med att ÅIF redan nu förväntas sköta en del av den utbildnings- och informationsverksamhet som hittills skötts av Ålands idrottsråd.

ÅIF beviljades år 1995 120.000 mark som landskapsunderstöd för sina initialkostnader i samband med att verksamheten inleddes. ÅIF:s styrelse har uppskattat nettokostnaderna inklusive avlöning av verksamhetsledare på heltid och kansliutgifter till ca 300.000 mark årligen under perioden 1996-97. Under år 1996 har ÅIF beviljats 265.000 mark för sina totala administrationskostnader.

Från och med år 1997 bortfaller landskapets kostnader för Ålands idrottsråd. Även om ÅIF förväntas jämfört med Ålands idrottsråd dra högre förvaltningskostnader bedöms dock landskapets sammanlagda kostnader totalt sett bli oförändrade. Detta då idrottslivets administrationskostnader omfördelas genom den resurssamordning ÅIF skall utföra, så att ÅIF i väsentlig omfattning skall handha förvaltningsfrågor också för enskilda föreningar och förbund. Härigenom kan verksamhetsstöd till enskilda föreningar och förbund i väsentligt större omfattning täcka rena aktivitetskostnader. Genom ÅIF:s resurssamordning kan dessutom såväl funktionärers som utövares skicklighet och förmåga höjas, samt därmed också deras utbyte av ett engagemang i en förening. ÅIF kan göra detta främst genom att som föreningarnas egen organisation samordna eller rikta utbildningar och liknande samt genom att samordna och vara ett centrum för kontakter med idrotts- och motionsverksamhet utanför landskapet.

Organisatoriska verkningar för landskapet

Då Ålands idrottsråds uppgifter som rådgivande organ överförs på det utanför landskapsförvaltningen stående ÅIF upplöses också Ålands idrottsråd. Den för idrottsrådets räkning vid landskapsstyrelsen placerade deltidstjänsten som sekreterare försvinner följaktligen också den. Landskapsförvaltningens fortsatta skötsel av idrotts- och motionsfrågor kommer i övrigt att ske med nuvarande resurser.

Landskapsstyrelsen har förstås ett allmänt tillsynsansvar och skall ge anvisningar för fördelning av verksamhetsstöd. Landskapsstyrelsen skall besluta i frågor som rör stöd till anläggningsprojekt och förvärv av redskap. Detaljfrågor angående verksamhetsstöden sköts dock av ÅIF.

Miljömässiga verkningar

Förslaget har inte någon miljömässig verkan.

DETALJMOTIVERING

4 § Paragrafens 2 mom. föreslås upphävd i enlighet med förslagets allmänna syfte. I momentet finns en bestämmelse om Ålands idrottsråds roll för idrottsverksamheten.

15 § Paragrafen föreslås upphävd. Till den del närmare bestämmelser saknas i landskapslagen om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti bör landskapsstyrelsen i enskilda fall kunna besluta om sådana lånevillkor.

17 § Landskapsstyrelsen bestämmer enligt gällande lag *efter att ha inhämtat idrottsrådets yttrande* i ärendet, vilka registrerade centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar som kan erhålla landskapsstöd enligt denna lag. Detta föreslås istället ske så att landskapsstyrelsen fastställer villkoren för stöd medan ÅIF bestämmer närmare vilka som får stöd och till vilket belopp.

20 § Paragrafen föreslås upphävd. Landskapsstyrelsen anser att bestämmelsen om när stöd skall sökas är obehövlig, i 21 § landskapsförordningen om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet (56/93) anges att ansökan om stöd ur föreningens medel skall sökas senast den 15 oktober "året före det under vilken sökanden önskar erhålla bidraget". Närmare bestämmelser om stöd och redovisning finns i landskapslagen om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti (50/88).

21 § Paragrafens 1 mom. föreslås upphävt. I momentet finns en bestämmelse om begränsning av det stöd en förening kan vara berättigad till med hänsyn till dess godtagbara verksamhetsutgifter. Stödet får inte överstiga 85 procent av de godtagbara verksamhetsutgifterna. För mycket mottaget stöd skulle återbetalas till landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen anser att 85 procentsgränsen i och för sig är rimlig men att den i enskilda fall kan vara svår att tillämpa eller förena med konstaterade behov. Landskapsstyrelsen bör således kunna pröva i enskilda fall för hur stor del av godtagbara verksamhetsutgifter stöd kan ges.

Paragrafens 2 mom. föreslås ändrat så att hänvisningen till vad som gäller i riket försvinner. Hänvisningen avser rikets bestämmelser om räntans storlek på återbetalningspliktiga medel, varvid den årliga räntan skulle betalas "i enlighet med vad därom i riket är stadgat". Landskapsstyrelsen bör i enskilda fall kunna bestämma om räntans storlek, Om ränta skall erläggas men ingen särskild ränta avtalas gäller 3 § räntelagens (FFS 633/82) dispositiva bestämmelse om räntans storlek.

28 § Paragrafen föreslås upphävd i enlighet med förslagets allmänna syfte. I paragrafen finns en bestämmelse om Ålands idrottsråds roll som beredningsorgan.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 4 § 2 mom., 15, 20 och 28 §§ idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83) varav 15 och 28 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93) samt

ändras 17 och 21 §§ som följer:

17 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att närmare avgöranden om fördelning och utbetalning av landskapsunderstöd enligt denna lag skall handhas av en organisation vars syfte huvudsakligen är att organisera idrotts- och motionsverksamheten i landskapet. Landskapsstyrelsen kan därvid närmare besluta om förutsättningar för att till en sådan organisation överföra beslutanderätt samt kan besluta om villkoren för hur organisationen skall fördela och utbetala avsedda medel.

21 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att en organisation eller en förening skall återbetala mottaget landskapsunderstöd eller del därav om

a) för mottagande av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledande uppgifter,

b) det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd betalats utan grund eller om

c) av landskapsstyrelsen beslutade villkor för landskapsunderstöd inte följts.

Landskapsstyrelsen kan avseende belopp, som enligt 1 mom. skall återbetalas, besluta att den berörda organisationen eller föreningen dessutom skall betala en årlig ränta från ingången av den månad under vilken ett förskott eller ett slutligt landskapsunderstöd utbetalats.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 4 april 1996.

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Harriet Lindeman

L A N D S K A P S L A G
om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 4 § 2 mom., 15, 20 och 28 §§ idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83) varav 15 och 28 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93) samt

ändras 17 och 21 §§ som följer:

Gällande lydelse

17 §

Landskapsstyrelsen bestämmer, efter att ha inhämtat idrottsrådets yttrande i ärendet, vilka registrerade centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar som kan erhålla landskapsunderstöd med stöd av denna lag.

21 §

Om landskapsunderstödet överstiger 85 procent av organisationens eller föreningens godtagbara verksamhetsutgifter enligt bokslutet för ifrågavarande år, är organisationen eller föreningen skyldig att till landskapsstyrelsen återbära landskapsunderstöd som uppburits till för stort belopp, såvida annat inte av särskilt skäl beslutats beträffande viss organisation eller förening då beslutet om understöd fattades.

Landskapsstyrelsen kan besluta att organisation eller förening skall återbära erhållet landskapsunderstöd eller del därav jämte en årlig ränta, i enlighet med vad därom i riket är stadgat, från ingången av

Föreslagen lydelse

17 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att närmare avgöranden om fördelning och utbetalning av landskapsunderstöd enligt denna lag skall handhas av en enskild organisation. Landskapsstyrelsen kan därvid närmare besluta om förutsättningar för att till en sådan organisation överföra beslutanderätt samt kan besluta om villkoren för hur organisationen skall fördela och utbetala avsedda medel.

21 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att en organisation eller en förening skall återbetala mottaget landskapsunderstöd eller del därav om

a) för mottagande av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledande uppgifter,

b) det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd betalats utan grund eller om

c) av landskapsstyrelsen beslutade villkor för landskapsunderstöd inte följts.

Landskapsstyrelsen kan avseende belopp, som enligt 1 mom. skall återbetalas, besluta att den berörda organisationen eller

Gällande lydelse

den månad under vilken förskott på landskapsunderstöd eller det slutliga understödet utbetalts

1) om för erhållande av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledande uppgifter;

2) om det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd erlagts utan grund; eller

3) om villkor som ansluter sig till erhållande av landskapsunderstöd inte iakttagits.

Föreslagen lydelse

föreningen dessutom skall betala en årlig ränta från ingången av den månad under vilken ett förskott eller ett slutligt landskapsunderstöd utbetalats.

Denna lag träder i kraft den
